

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobkyně: J. D.
zastoupená M. D.

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 6. 2025 č. j. MPSV-2025/136955-923, ve věci
příspěvku na péči,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 30. 6. 2025 č. j. MPSV-2025/136955-923 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 169 Kč, a to do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

Žalobní námitky:

1. Žalobkyně se žalobou došlou zdejšímu soudu dne 2. 9. 2025 domáhala zrušení shora uvedeného rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl její odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky (dále jen „úřad práce“) ze dne 11. 12. 2024, zamítající její návrh na změnu výše příspěvku na péči podle § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“), jelikož podle žalovaného i úřadu práce žalobkyně byla závislá na pomoci jiné fyzické osoby v druhém stupni. Podle úřadu práce i žalovaného nebyla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bez pomoci schopna zvládat šest základních životních potřeb uvedených v § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách, a to mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, osobní aktivity a péči o domácnost, což odpovídá podle ustanovení § 8 odst. 2 písmene b) zákona o sociálních službách závislosti ve druhém stupni, tedy středně těžké závislosti.
2. Žalobkyně v žalobě namítala nesprávné posouzení základních životních potřeb výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví. Podle žalobkyně z lékařských zpráv, které přiložila žalobě a jsou i součástí spisu, vyplývá, že z aktivit, kterými je určeno zvládání základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby, nezvládá aktivity včas použít WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnění, očistu po vykonání fyziologické potřeby a používání hygienických pomůcek. Z předložených lékařských zpráv vyplývá dále, že z aktivit, kterými je určeno zvládání základní životní potřeby péče o zdraví, nezvládá aktivitu provádět stanovené preventivní, léčebné a rehabilitační postupy a používat potřebné léky a pomůcky.

Stanovisko žalovaného:

3. Žalovaný ve vyjádření odkázal na napadené rozhodnutí, které vychází z posudku posudkové komise MPSV.

Posouzení krajským soudem:

4. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobkyni, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba důvodná. Ve věci rozhodl bez jednání postupem podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
5. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobkyně pobírala příspěvek pro závislost ve druhém stupni a žádala dne 12. 8. 2024 o jeho zvýšení. Sociálního šetření u žalobkyně proběhlo dne 15. 8. 2024. Posudkový lékař Institutu posuzování zdravotního stavu dne 19. 11. 2024 uzavřel, že žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat bez pomoci šest základních životních potřeb, a to mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, osobní aktivity a péči o domácnost. Jde o stejné základní životní potřeby, pro jejichž nezvládání bez pomoci jiné fyzické osoby již pobírala

Shodu s prvopisem potvrzuje J.V.

příspěvek na péči pro závislost v druhém stupni. Úřad práce s ohledem na námitky žalobkyně ve vztahu k výkonu fyziologické potřeby a péči o zdraví požádal o doplnění posudku, který Institut podal dne 27. 11. 2024 a konstatoval, že nebyly shledány důvod ke změně posudkového závěru. Úřad práce dne 11. 12. 2024 proto žádost o změnu výše příspěvku na péči zamítl.

6. S tímto žalobkyně nesouhlasila a bránila se odvoláním. V něm se dovolávala zpráv svých

ošetřujících lékařů, verifikujících její potíže.

7. Žalovaný vyšel z posudku posudkové komise MPSV ze dne 12. 6. 2025. Posudková komise se se závěrem posudkového lékaře IPZS ztotožnila. Žalovaný proto rozhodl nyní napadeným rozhodnutím.

K žalobním námitkám-východiska.

8. Příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na péči jiné fyzické osoby, jsou-li starší jednoho roku a jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pomoc jiné fyzické osoby potřebují při zvládnutí základních životních potřeb (§7 zákona o sociálních službách). Stupeň závislosti zákon definuje počtem základních životních potřeb bez pomoci nezvládaných v § 8 zákona o sociální péči.

9. Základní životní potřeby jsou uvedeny v § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách, s tím, že jejich bližší vymezení a způsob hodnocení stanoví prováděcí předpis (odstavec 6 tohoto ustanovení). Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 505/2006 Sb. (dále jen „vyhláška“).

10. Podle § 1 odst. 1 vyhlášky, *schopnost osoby zvládat základní životní potřeby se pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce.*

11. Podle § 2a vyhlášky, *pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.*

12. Jak vyplývá již z jazykového znění citovaných ustanovení zákona o sociální péči a vyhlášky, je zcela nepochybné, že nezvládnutí kterékoliv z aktivit, jimiž je definována základní životní potřeba, vede k nezvládnutí základní životní potřeby jako celku. Totéž dovodila i konstantní judikatura správních soudů. Lze zmínit žalobkyní dovolávaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 50/2013-32 z 2. 4. 2014, jehož právní věta zní: *pro hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby za účelem zjištění stupně závislosti osoby je v rámci aplikace posudkových kritérií stanovených v § 1 až § 2c vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění účinném od 1. 1. 2012, rozhodné nesplnění byť jen jedné z aktivit, které jsou pro schopnost zvládat určitou základní životní potřebu vymezeny v příloze k této vyhlášce, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu* (důraz tučným písmem přidal krajský soud). Rozhodnutí je správními soudy setrvale následováno, z recentních rozhodnutí Nejvyššího správního soud lze zmínit např. rozsudek ze dne 17. 3. 2023, č. j. 6 Ads 100/2022-26.

13. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27,

Shodu s prvopisem potvrzuje J.V.

s odkazem na výše citovaný rozsudek 3 Ads 50/2013, zdůraznil, že posouzení zvládání základních životních potřeb není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií; těmito jsou právě aktivity nutné pro zvládnutí té které životní potřeby. V tomto rozsudku Nejvyšší správní soudu upřesnil judikaturní požadavky na posudek tak, aby jej bylo možno považovat za úplný a přesvědčivý ve vztahu k posouzení jednotlivých aktivit (odstavec 31): *jinými slovy, posouzení schopnosti zvládat základní životní potřeby není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií – příslušných dílčích aktivit základních životních potřeb. Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité dílčí aktivity základní životní potřeby, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou základní životní potřebu posuzovaný zvládá. Naopak je nutné se detailně zabývat spornými dílčími aktivitami a doložit na zjištěném skutkovém stavu, zvládá-li je posuzovaný v přijatelném standardu.*

14. Vycházejí z uvedeného, lze shrnout: aby byl posudek úplný a přesvědčivý, musí posudková komise při posouzení zvládání každé základní životní potřeby posoudit, zda je posuzovaná osoba schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat jednotlivé aktivity, kterými je tato vymezena, neboť tyto a pouze tyto jsou zákonem předvídanými objektivními kritérii. To však neznamená, že by se posudková komise v posudku musela vždy vyjádřit ke každé z aktivit. Není – li o jejich zvládání pochybnost, postačí v posudku uvést pouze závěr, zda základní životní potřeba zvládaná je či není. Naopak, jsou – li o zvládání některé z aktivit pochybnosti, je posudková komise povinna se k jejímu zvládání vyjádřit, a to konkrétně tak, aby byl i laikovi srozumitelný důvod. Důvod opět nemůže být všeobecný či intuitivní, ale musí z něj vyplývat příčinná souvislost mezi konkrétním funkčním dopadem nepříznivého zdravotního stavu na zvládání posuzované aktivity a musí odpovídat všem kritériím vymezeným ve vyhlášce, zej. § 1 až 2c. Jedině tak je splněn požadavek přezkoumatelnosti, úplnosti a přesvědčivosti. Pochybnosti o zvládání mohou vyplynout ze závěrů sociálního šetření, z podkladových lékařských zpráv a dalších podkladů uvedených v § 25 odst. 1 zákona o sociálních službách a pochyby může též vznést sám žadatel o dávku.

K sporným základním životním potřebám

I.

15. Základní životní potřeba **výkon fyziologické potřeby** je vymezena aktivitami *včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.*
16. Žalobkyně v žalobě namítla, že není schopna sama včas dojít na toaletu, neboť je odkázaná na mobilní vozík a při přesunu vyžaduje asistenci druhé osoby. Není schopna zaujmout vhodnou polohu pro výrazné kontraktury kyčlí a kolen, ankylózu a deformity dolních končetin, a protože aktivní a pasivní pohyb je výrazně omezen nebo zcela chybí. Je inkontinentní. Pro omezenou hybnost horních končetin, poruchu úchopu, oslabenou sílu a artrózu ramen není schopna samostatně provést očistu. Pro omezení jemné motoriky, oslabený úchop a deformitu kloubů není schopna manipulace s pomůckami – vložky a toaletní papír.

Shodu s prvopisem potvrzuje J.V.

17. V odvolání žalobkyně poukázala na to, že tvrzení o ne-ztrátě úchopové schopnosti horních končetin je v přímém rozporu s obsahem lékařské dokumentace; uvedla konkrétní lékařské zprávy. Tvrdila, že není schopna včas použít WC, což dokládala rovněž konkrétními zprávami, že je inkontinentní a není schopna samostatně usednout.
18. K této základní životní potřebě posudková komise v posudku nejprve opsala zjištění ze sociálního šetření a pak uvedla, co se podle ní považuje za neschopnost výkonu fyziologické potřeby: *„Inkontinence moče nebo stolice nebo ošetřování stomií, pokud osoba není schopna si vyměnit absorpční pomůcky a očistit se, nebo retence moči a stolice, pokud osoba sama nezvládne se vyprázdnit cévkováním či s využitím projímadel nebo klyzmatu. Dále též při anatomické nebo funkční ztrátě úchopové schopnosti obou rukou, při anatomické nebo funkční ztrátě jedné nebo obou dolních končetin a též při duševním onemocnění spojeném se sociální dezintegrací. Není medicínský důvod, aby žadatel nebyl schopen včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu a vyprázdnit se, provést očistu, ev. Dle potřeby používat hygienické pomůcky. Nezohledněno“.*
19. Již z pouhé citace závěru posudkové komise je zřejmé, že je nepřezkoumatelný. Posudková komise nijak nereagovala na odvolací námitky a zprávy ošetřujících lékařů, kterých se žalobkyně dovolávala. K žádné aktivitě, kterými je základní životní potřeba definována, se nevyjádřila, kromě obecného konstatování, že zde „není medicínský důvod“. Neprovedla žádnou odborně medicínskou úvahu, kterou by vysvětlila, co ji k tomuto konstatování vede. Závěr je tak intuitivní. Žalobkyně se přitom dovolává ztráty úchopové schopnosti obou rukou, postižení drobných kloubů a poruchy úchopu. Toto vyplývá např. ze zprávy MUDr. J.Š. z 27. 6. 2024, podle

kterého žalobkyně trpí *„těžkou dysfunkcí horních končetin, protože horní končetiny již dostatečně nefungují pro postižení ramen, drobných kloubů, úchopu (...) neudrží skleničku (...) těžší syndrom karpálních tunelů, znemožňující běžnou činnost rukou, potencionálně arthrot změnami ramenou“.* Ze zprávy MUDr. M.K. z 26. 9. 2023 *„obj. idem je i těžké postižení obou rukou a ramenních kloubů, jsou deviate DIP kl bice dx“.* Ze zprávy MUDr. A.G. z 8. 8. 2023 vyplývá mj. *„HKK výrazné omezení pohybu v ram. Kl. Pasivně AF 70, AB 50, rotace minimální. V loket kl. O,mezení extenze – 15 st, pravé zápěstí DF i PF 30...“* Z pohledu poučeného laika zprávy vyvolávají pochybnosti o schopnosti žalobkyně používat ruce k přesunu na WC, k udržení se na WC i k provedení očisty. Žalobkyně předložila i další lékařské zprávy (mj. rentgenový nález MUDr. Z. T., výstup EMG laboratoře nečitelného data a další), které jsou čistě odborné a ani žalovaný a ani krajský soud je tedy není schopen vyhodnotit, což taky není jejich úlohou. Naopak je úlohou lékařů posudkové komise, aby se s nimi vypořádali a vysvětlili, zda žalobkynino onemocnění horních končetin má či nemá funkční dopad na zvládání jednotlivých aktivit a proč. Stejně pochybnosti poučenému laikovi vyplývají z lékařských zpráv ohledně dolních končetin. Posudková komise se však z pohledu odborného s podklady nevypořádala a funkční dopad žalobkynina postižení na sporné aktivity z odborného hlediska přezkoumatelně neposoudila. Nelze tak ani ověřit, zda posudková komise měla k dispozici a vzala v potaz kompletní zdravotnickou dokumentaci žalobkyně.

20. Posudková komise pouze konstatovala, že funkční dopad postižení je v její

Shodu s prvopisem potvrzuje J.V.

kompetenci. Tuto však nijak nenaplnila. Nevyjádřila se ani k namítané neschopnosti včas použít WC, když žalobkyně je schopna pouze šouravé chůze na krátkou vzdálenost s dopomocí, což vyplývá i ze samotného posudku. Není tedy zřejmé, jak je schopna včas použít WC a zaujmout vhodnou polohu, když z lékařských zpráv vyplývá nestabilita při sezení (neschopnost bez podpory sedět – již v lékařské zprávě MUDr. A.G. z 8. 8. 2023).

21. Posudková komise i zde vycházela ze zprávy ze sociálního šetření, kterou mechanicky ocitovala. Zpráva ze sociálního šetření je jednak vágní (žalobkyně s berlí pomalu dojde včas na toaletu a „snaží“ se provést sama očistu), a zejména z doby rok ode dne zpracování posudku. Údaje zde uvedené nemusely být aktuální ke dni zpracování posudku. Z lékařských zpráv vyplývá progresivní onemocnění. Pouze na základě sociálního šetření nelze posoudit schopnost žalobkyně zvládat jednotlivé aktivity. Pokud by tomu tak bylo, nebylo by třeba zpracovávat posudek. Posudková komise zdůraznila schopnost používat francouzské hole, nicméně nevysvětlila, zda byla tato schopnost zachována ke dni jejího posuzování (a proč), a jak souvisí s tvrzeným funkčním postižením rukou, ztrátou úchopové schopnosti, nestabilním sedem, neschopností použít hygienické pomůcky, a to v návaznosti na vzájemně korelující zprávy ošetřujících lékařů žalobkyně. Napadené rozhodnutí tedy ohledně této základní životní potřeby nemá oporu ve správním spise, je nepřezkoumatelné (§76 písm. b) s. ř. s.) a je na místě je zrušit.
22. Žalovaný v dalším řízení uváží, zda lze vyjít ze sociálního šetření z 15. 8. 2024 s ohledem na běh času a žalobkyniny námitky. Dále požádá posudkovou komisi o doplnění posudku, ve kterém se posudková komise vyjádří ke zvládnutí každé jednotlivé aktivity definující tuto základní životní potřebu. Zohlední celkový žalobkynin zdravotní stav a vysvětlí, zda a jak zjištěná onemocnění ovlivňují její schopnost aktivity zvládat, a pokud k jejich zvládnutí žalobkyně potřebuje pomůcku, zda je schopna vzhledem ke svému zdravotnímu stavu tuto efektivně používat. Neopomene uvést přezkoumatelnou odborně medicínskou úvahu k souvislosti mezi žalobkyniným zdravotním stavem a svým závěrem o zvládnutí či nezvládnutí posuzované aktivity. Zejména vysvětlí, zda je žalobkyně schopna včas použít WC, zaujmout vhodnou polohu (sedět), provést očistu a použít toaletní papír a vložky, neboť nezvládnutí zejména těchto aktivit žalobkyně tvrdí.

II.

23. Základní životní potřeba **péče o zdraví** je vymezena aktivitami *dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.*
24. Žalobkyně v žalobě namítla, že nezvládá aktivitu provádět stanovené preventivní, léčebné a rehabilitační postupy a používat potřebné léky a pomůcky. Tuto neschopnost dávala do souvislosti s postižením rukou, konkrétně se ztrátou úchopové schopnosti. Totéž namítla i v odvolání.
25. Tuto základní životní potřebu posudková komise v posudku posoudila jako zvládanou. Vyjádřila se k ní na dvou místech. V návaznosti na zjištění ze sociálního šetření,

Shodu s prvopisem potvrzuje J.V.

ze kterého dovodila, že žalobkyně je schopna si vzít léky z dávkovače, protože jí je tak chystá dcera. Kontrolu dcerou nelze považovat za neschopnost tuto aktivitu zvládnout. Dále uvedla, že u žalobkyně „*není funkční ztráta končetin se ztrátou úchopu...není zde funkční ztráta rukou s vymizelým úchopem*“.

26. I tento závěr posudkové komise je nepřezkoumatelný. Posudková komise zjevně vyšla ze zprávy o sociálním šetření, který považovala za stěžejní. Úlohou posudkové komise je však zjistit z odborně medicínského hlediska funkční dopad postižení žalobkyně na zvládání jednotlivých aktivit, nikoliv přejímat závěry sociální pracovnice. Dále posudková komise uvedla, že žalobkyně nemá ztrátu úchopu. Žalobkyně však tvrdí, že není schopna vzít léky z dávkovače z důvodu neschopnosti úchopu. Již v neurologickém nálezu MUDr. V. z 26. 7. 2023 je konstatováno „*na akrech špetka sym vážne dotažení oslabení abdukce flexe prstů*“, což z laického pohledu nasvědčuje o neschopnosti úchopu. Žalobkyně dále namítá, že není schopna aktivity *léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné pomůcky*. Z lékařských zpráv vyplývá doporučená rehabilitace, které žalobkyně není schopna. K tomu se posudková komise nevyjádřila. Se ztrátou úchopu souvisí i namítaná neschopnost používat vložky na inkontinenci. Ani k tomu se posudkové komise nevyjádřila. Posudková komise i zde vycházela ze zprávy ze sociálního šetření, která byla při zpracování posudku již rok stará, aniž by se vyjádřila k její aktuálnosti s ohledem na progresi žalobkynina onemocnění. I v tom je posudek neúplný. Napadené rozhodnutí tedy i ohledně této základní životní potřeby nemá oporu ve správním spise, je nepřezkoumatelné (§76 písm. b) s. ř. s.) a je na místě je zrušit.

27. Žalovaný v dalším řízení požádá posudkovou komisi o doplnění posudku, ve kterém se posudková komise vyjádří ke zvládání všech jednotlivých aktivit definujících tuto základní životní potřebu. Zohlední celkový žalobkynin zdravotní stav a vysvětlí, zda a jak zjištěná onemocnění ovlivňují její schopnost aktivity zvládat, a pokud k jejich zvládnutí žalobkyně potřebuje pomůcku, zda je schopna vzhledem ke svému zdravotnímu stavu tuto efektivně používat. Zohlední nejen zjištění z aktuálního sociálního šetření, ale zejména zprávy ošetřujících lékařů.

Závěr a náhrada nákladů řízení:

28. Krajskému soud nezbyvá než konstatovat, že rozhodnutí žalovaného je vystavěno na skutečnostech, které nemají oporu ve spise, a proto je zrušil bez jednání postupem podle (§76 písm. b) s. ř. s. Další postup žalovaného je uveden v odstavcích 22 a 27.

29. Co se týče náhrady nákladů řízení, v řízení byla plně procesně úspěšná žalobkyně, které v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. vzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Náklady řízení žalobkyně představují dvakrát náklady na poštovné v souvislosti s podáním žaloby a vyjádření se k výzvě soudu. Poštovné dle obálek činí celkem 167 Kč. Soud proto žalovaného k jejich zaplacení zavázal. Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ustanovením § 160 odst. 1 občanského

soudního řádu, neboť tato lhůta je přiměřená možnostem žalovaného.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje J.V.

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava, 28. ledna 2026

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně